

Ammattikorkeakoulujen kestävyysraportointimalli

Vappu Kunnaala-Hyrkki, vastuullisuuskoordinaattori

Taustaa

- Tavoitteena tunnistetaan oman toiminnan vaikutukset ympäristöön, yhteiskuntaan ja sidosryhmiin, sekä kehittää toimintaa kestäväen kehityksen päämäärien mukaisesti.
- Tarve yhteiseen ja yhtäläiseen kestävyysraportointiin ammattikorkeakouluissa on tullut esiin sekä ammattikorkeakoulujen sisältä että sidosryhmiltä.
- Yhteisen mallin kehittämiseen päädyttiin, koska ammattikorkeakoulujen toimintaympäristöt ja sidosryhmät sekä lain asettamat vaatimukset ovat hyvin samanlaisia.
- Yhteinen kestävyysraportointimalli tuo ammattikorkeakoulujen vastuullisuustyöhön:
 - Vertailtavuutta ja vertaisoppimista
 - Jatkuvaa parantamista asettamalla toimintaa ohjaavat mittarit ja tavoitteet tukemaan toiminnan kehittymistä
- Yhteinen kestävyysraportointimalli antaa sidosryhmille:
 - Kattavan kuvan ammattikorkeakoulujen toiminnan laadusta ja vaikuttavuudesta
 - Mahdollisuuden nähdä, miten sidosryhmien näkemykset on otettu huomioon toiminnassa

Raportointimallin sisältö - CSRD

- Ensimmäinen osio pohjautuu EU:n kestävyysraportoinnin ESRS-standardeihin
 - Kaikille pakolliset raportoitavat osuudet
 - Valittu amk:lle ja sidosryhmille olennaiset raportoitavat seikat
 - Lisätty opiskelijat omaa henkilöstöä koskevaan raportointiosuuteen
 - Jokaisella amk:lla mahdollisuus lisätä omia raportoitavia seikkoja esim. luontovaikutukset
- 1. Hallinnointi – vastuullisuuden johtaminen (johto, palkitseminen, strategiat, riskienhallinta, sidosryhmät ja sidosryhmävuorovaikutus sekä olennaiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet)
- 2. Ympäristövastuu ja hiilijalanjälki (toimintaperiaatteet, toimet ja seuranta, energiankulutus, kasvihuonekaasupäästöt)
- 3. Sosiaalinen vastuu – Oma henkilöstö ja opiskelija (toimintaperiaatteet, toimet ja seuranta, yhteydenpidon prosessit, prosessit ja kanavat kielteisten vaikutusten korjaamiseksi, henkilöstön ja opiskelijoiden ominaisuudet ja monimuotoisuus)

Kestävyyskädenjälki osaksi kestävyysraportointia

- Perinteisestä yritysraportoinnista poiketen mukana koulutuksen ja TKI-toiminnan kestävyyskädenjäljen arviointi, joka muodostaa raportointimallin toisen osion
- Kestävyysosaamisen sisältyminen korkeakoulutukseen on tärkeä korkeakoulutuksen laadun kannalta:
 - opiskelijoiden taitojen kerryttäminen
 - työelämän ja yhteiskunnan tarpeet
- Osana kestävyyskädenjäljen arviointia kerätään opiskelija- ja työelämäpalautetta
- Antaa kuvan ammattikorkeakoulujen toiminnan vaikuttavuudesta suhteessa ammattikorkeakoulujen ydintehtäviin

Raportointimallin sisältö - kestävyyskädenjälki

4. Koulutuksen kestävyyskädenjälki

- Opintojen sisältöön liittyvät toimet, mittarit ja resurssit
- Toimien vaikuttavuuden seuranta tavoitteiden avulla
- Vaikutukset sidosryhmiin ja prosessit, jotka koskevat yhteydenpitoa sidosryhmien kanssa

5. TKI-toiminnan kädenjälki

- TKI-hankkeiden sisältö ja niihin liittyvät toimet, mittarit ja resurssit, yhteenveto hanketason toteutuksista (kriteeristön seuranta)
- Toimien vaikuttavuuden seuranta tavoitteiden avulla
- Vaikutukset sidosryhmiin ja prosessit, jotka koskevat yhteydenpitoa sidosryhmien kanssa
- TKI-toiminnan sisäinen kestävyysvaikutusten arviointi ja riskienhallinta
- Kestävyysratkaisut, joita TKI-toiminnassa on tuotettu

Aihe	Raportointikysymykset	AMK-konteksti ja ohjeet:
Opintojen sisältöön liittyvät toimet, mittarit ja resurssit	<ul style="list-style-type: none"> Opintoihin/opintotarjontaan sisältyvät kestävyteen ja vastuullisuuteen liittyvät opintojaksot ja niiden määrä, sekä opintojaksojen luonne (yhteiset vai alakohtaiset, pakollisuus) Selvitys siitä, onko kestävyys ja vastuullisuus huomioitu opinnäytetöissä ja miten (sopimukset, arviointi, ohjeistus) Kestävyteen ja vastuullisuuteen liittyvien opinnäytetöiden määrä Kestävyteen ja vastuullisuuteen liittyvissä TKI-hankkeissa suoritettujen opintopisteiden määrä Kestävyteen ja vastuullisuuteen liittyvien harjoittelujaksojen määrä ja tyyppi Raportointivuonna toteutetut ja suunnitellut keskeiset toimet ja niiden odotetut tulokset Keskeisten toimien soveltamisala (sidosryhmät) Aikahorisontti toimien toteuttamiseen Toimintasuunnitelmaan kohdennettujen nykyisten ja tulevien taloudellisten ja muiden resurssien tyyppi ja tieto siitä, riippuuko mahdollisuus toteuttaa toimet tietyistä ennakkoehdoista, kuten rahoitustuen myöntämisestä Mahdolliset muut toimet tai aloitteet, joiden ensisijaisena tarkoituksena on parantaa koulutuksen vastuullisuutta Miten näiden toimien vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan Kuvaus prosesseista, joiden avulla yksilöidään, mitä toimia tarvitaan ja mitkä ovat asianmukaisia 	Kuvaus olemassa olevista kestävyysopinnoista. Millaisia toimenpiteitä on toteutettu tai aiotaan toteuttaa, jotta koulutuksen vastuullisuutta saadaan kehitettyä.
Toimien vaikuttavuuden seuranta tavoitteiden avulla	<ul style="list-style-type: none"> Kuvaus tavoitteista, joilla hallitaan koulutuksen vastuullisuutta Määritelty tavoitetaso, tavoitetason luonne ja mittayksikkö Perusarvo ja perusvuosi, johon verrataan Ajanjakso, jota tavoite koskee ja mahdolliset välitavoitteet Tavoitteiden määrittelyssä käytetyt menetelmät ja merkittävät oletukset Mahdolliset muutokset koskien tavoitteita, mittareita, mittausmenetelmiä, merkittäviä oletuksia, rajoituksia, lähteitä ja tiedonkeruuprosesseja Tulokset suhteessa ilmoitettuihin tavoitteisiin sekä tiedot siitä, miten tavoitetta seurataan ja arvioidaan 	Seurataanko esim. kestävyysopintojaksojen määrän kehitystä tai opiskelijoiden kurssipalautteita liittyen opintojakson kestävyysisältöön.
Tiedot, jotka tulee raportoida mittareita, toimia ja/tai tavoitteita ei ole otettu käyttöön	<ul style="list-style-type: none"> Syy, miksi opintojen sisältöön liittyviä toimia tai mittareita ei ole otettu käyttöön (mahdollisesti määräaika, johon mennessä otetaan käyttöön) Syy, miksi toimia ei ole tehty ja mahdollisesti määräaika, johon mennessä aiotaan toteuttaa Tieto, miksi tavoitteita ei aiota asettaa 	
Vaikutukset sidosryhmiin ja prosessit, jotka koskevat yhteydenpitoa sidosryhmien kanssa	<ul style="list-style-type: none"> Kuvaus sidosryhmistä, joihin toiminnasta kohdistuu olennaisia vaikutuksia Otetaanko sidosryhmien (esim. opetushenkilöstö ja opiskelijat, työelämä) näkökannat ja tarpeet huomioon päätöksissä tai toimissa, joilla pyritään hallitsemaan koulutuksen vastuullisuutta Yhteydenpidon vaiheet, tyyppi ja yhteydenpidon tiheys, tapahtuuko yhteydenpito suoraan sidosryhmien tai heidän edustajiensa kanssa Kuka vastaa siitä, että yhteydenpito tapahtuu ja että tulokset otetaan huomioon sekä miten arvioidaan yhteydenpidon vaikuttavuutta 	Opintojaksopalautteet, AVOP-kyselyt, työelämän tarpeiden kartoittaminen (työnantajakyselyt, sidosryhmäkyselyt), alumnikyselyt

Aihe	Raportointikysymykset	AMK-konteksti ja ohjeet:
TKI-hankkeiden sisältö ja niihin liittyvät toimet, mittarit ja resurssit, yhteenveto hanketason toteutuksista (kriteeristön seuranta)	<ul style="list-style-type: none"> • Kestävyyteen ja vastuullisuuteen liittyvien TKI-hankkeiden määrä ja luonne • Miten TKI-hankkeiden kestävyyttä arvioidaan (kriteeristö, ennakoarviointi/tarkastelu jälkikäteen) • Raportointivuonna toteutetut ja suunnitellut keskeiset hanketoimet ja niiden odotetut tulokset • Keskeisten hanketoimien soveltamisala • Mahdolliset muut toimet tai aloitteet, joiden ensisijaisena tarkoituksena on parantaa hanketoiminnan vastuullisuutta • Kuvaus siitä, miten hanketoiminnan vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan • Onko Arenen TKI-hankkeiden kestävyyskriteeristö otettu käyttöön 	Lukumäärä ja kuvaus käynnissä olevista TKI-hankkeista, jotka liittyvät kestävään kehitykseen. Kuvaus siitä, kuinka TKI-toiminnan kestävyyttä on kehitetty raportointikaudella
Toimien vaikuttavuuden seuranta tavoitteiden avulla	<ul style="list-style-type: none"> • Kuvaus tavoitteista, joilla hallitaan TKI-toiminnan vastuullisuutta • Määritely nykytila, tavoitetaso, tavoitetason luonne ja mittayksikkö • Perusarvo ja perusvuosi, johon verrataan • Ajanjakso, jota tavoite koskee ja mahdolliset välitavoitteet • Tavoitteiden määrittelyssä käytetyt menetelmät ja merkittävät oletukset • Mahdolliset muutokset koskien tavoitteita, mittareita, mittausmenetelmiä, merkittäviä oletuksia, rajoituksia, lähteitä ja tiedonkeruuprosesseja • Tulokset suhteessa ilmoitettuihin tavoitteisiin sekä tiedot siitä, miten tavoitetta seurataan ja arvioidaan 	Seurataanko esim. kestävyyshankkeiden määrän kehitystä, TKI-toiminnan kautta toteutuneita kestävyysratkaisuja tai sidosryhmäpalautteita liittyen TKI-toiminnan kestävyysisältöön.
Tiedot, jotka tulee raportoida mittareita, toimia ja/tai tavoitteita ei ole otettu käyttöön	<ul style="list-style-type: none"> • Syy, miksi TKI-toimintaan liittyviä toimia tai mittareita ei ole otettu käyttöön (mahdollisesti määräaika, johon mennessä otetaan käyttöön) • Syy, miksi toimia ei ole tehty ja mahdollisesti määräaika, johon mennessä aiotaan toteuttaa • Tieto, miksi tavoitteita ei aiota asettaa 	Vastataan tarvittaessa, esimerkiksi jos Arenen kriteeristöä ei ole otettu käyttöön.
Vaikutukset sidosryhmiin ja prosessit, jotka koskevat yhteydenpitoa sidosryhmien kanssa	<ul style="list-style-type: none"> • Kuvaus sidosryhmistä, joihin toiminnasta kohdistuu olennaisia vaikutuksia • Otetaanko sidosryhmien (esim. yritykset, rahoittajat, hyödynsaajat) näkökannat ja tarpeet huomioon päätöksissä tai toimissa, joilla pyritään hallitsemaan TKI-toiminnan kestävyyttä • Yhteydenpidon vaiheet, tyyppi ja yhteydenpidon tiheys, tapahtuuko yhteydenpito suoraan sidosryhmien tai heidän edustajiensa kanssa • Kuka vastaa siitä, että yhteydenpito tapahtuu ja että tulokset otetaan huomioon sekä miten arvioidaan yhteydenpidon vaikuttavuutta 	Sidosryhmäpalaute, palautejärjestelmien kuvaus.
TKI-toiminnan sisäisten kestävyysvaikutusten arviointi ja riskienhallinta	<ul style="list-style-type: none"> • Kuvaus käytössä olevista toimintaperiaatteista (esim. hankintaohjeistus, matkustaminen, tapahtumat, rekrytointi) • Kuvaus mahdollisista kompensatiokäytännöistä • Arvio mahdollisista riskeistä sekä riskinhallintaan liittyvät toimintaperiaatteet ja toimenpiteet • Kestävyysvaikutusten arvioinnin mittarit 	Amk:n sisäinen ohjeistus ja mittaristo. TKI-toiminnan kestävyteen liittyvät projektipäällikkökoulutukset ja perehdytys.
Kestävyysratkaisut, joita TKI-toiminnassa on tuotettu	<ul style="list-style-type: none"> • Kuvaus kestävyysratkaisuista, joita TKI-toiminnassa on tuotettu • Kuvaus tutkimustuloksista, joita voidaan hyödyntää kestävyysratkaisujen kehittämisestä • Arvio kestävyysratkaisujen merkityksestä 	Kestävyysratkaisujen määrä. Tärkeimpien kestävyysratkaisujen kuvaus, hyödyntämistoimenpiteet, viestintä, käytettävyys ja käyttöönotto, skaalautuvuus.

Kestävyyseraportointi osana laatutyötä

- Systematisointi tukee toiminnan kehittämistä kaikilla toiminta-alueilla, myös vastuullisuudessa
- Raportoitaviin seikkoihin vaikuttavat strategiassa määritellyt kärjet ja tavoitteet – kestävyseraportointi vaikuttaa strategiaan ja tukee uusien olennaisten kestävyysseikkojen tunnistamista
- Auttaa tunnistamaan jo olemassa olevia kestävyteen ja vastuullisuuteen liittyviä toimintaprosesseja ja -malleja, tukee uusien toimintaprosessien kehittämistä
- Helpottaa vastuiden määrittelyä
- Ohjaa kestävyteen liittyvien toimintaperiaatteiden, prosessien ja toiminnan arviointiin vuosittain
 - Kehittämiskohteiden tunnistaminen, jatkuva parantaminen
- Haasteena kestävyysdatan kerääminen ja hallinta erityisesti koulutuksen kestävyyskädenjäljen kohdalla
 - Olemassa olevien ohjelmistojen hyödyntäminen datan hallinnassa
- Koeraportointi toteutetaan keväällä 2025

Tunne huomisen - All for the future.